

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/77/2019
Identifikačné číslo spisu:	2214010753
Dátum vydania rozhodnutia:	09.09.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2214010753.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Petra Kaňu na neverejnom zasadnutí konanom 9. septembra 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného W. N. pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, o dovolaní obvineného W. N. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5To/113/2016 z 3. novembra 2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolanie obvineného W. N. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda, sp. zn. 2T/206/2014 z 25. apríla 2016 (č. l. 265 - 268) bol obvinený W. N. uznaný za vinného zo spáchania prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, pre skutok uvedený vo výrokovvej časti označeného rozsudku.

Za to mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 40 (štyridsať) mesiacov, pričom na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň mu bol uložený aj trest zákazu činnosti vykonávať funkciu s hmotnou zodpovednosťou na päť rokov. Postupom podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona boli zrušené výroky o treste v trestnom rozkaze Okresného súdu Považská Bystrica, sp. zn. 2T/283/2014 z 28. apríla 2015 a trestnom rozkaze Okresného súdu Žilina, sp. zn. 28T/97/2014 zo 6. marca 2015.

Krajský súd v Trnave uznesením, sp. zn. 5To/113/2016 z 3. novembra 2016 (č. l. 287), podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku zamietol odvolanie obvineného W. N. ako odvolanie podané oneskorene.

Dňa 28. augusta 2018 podal obvinený dovolanie vlastným písomným podaním (č. l. 334 - 335). Okresný súd 13. decembra 2018 (č. l. 342) a následne 13. mája 2020 (č. l. 355) v súlade s § 373 ods. 3 Trestného poriadku poučil obvineného podľa § 373 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku a vyzval W. N., aby v lehote do 30 dní od doručenia poučenia podal dovolanie prostredníctvom zvoleného obhajcu. Zároveň obvineného poučil, že ak v uvedenej lehote preukáže, že nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, prípadne ak požiada súd, aby mu bol obhajca ustanovený, obhajca mu bude

súdom ustanovený a poučil menovaného o tom, že ak určená lehota márne uplynie, bude vec v zmysle § 373 Trestného poriadku predložená na ďalšie konanie dovolaciemu súdu. Poučenie obvinený prevzal 25. mája 2020.

Keďže obvinený na túto výzvu nereagoval, prvostupňový súd postupom podľa § 373 ods. 3, prvá veta Trestného poriadku predložil 6. augusta 2020 vec na ďalšie konanie dovolaciemu súdu.

Podľa § 373 ods. 1 Trestného poriadku obvinený alebo osoby uvedené v § 369 ods. 5 Trestného poriadku môžu podať dovolanie len prostredníctvom obhajcu.

Podľa § 373 ods. 2 Trestného poriadku obvinený musí byť v konaní o dovolaní zastúpený obhajcom.

Podľa § 373 ods. 3 Trestného poriadku ak obvinený alebo osoby uvedené v § 369 ods. 5 Trestného poriadku podali dovolanie inak ako prostredníctvom obhajcu, súd, ktorý rozhodol vo veci v prvom stupni, poučí dovolateľa podľa odsekov 1 a 2 a nasledujúcej vety a určí primeranú lehotu na odstránenie tohto nedostatku s tým, že ak táto lehota márne uplynie, predloží vec na ďalšie konanie dovolaciemu súdu. Ak však obvinený v lehote podľa predchádzajúcej vety preukáže, že nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, ustanoví mu obhajcu predseda senátu súdu, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni.

Konanie o dovolaní v zmysle ôsmej hlavy Trestného poriadku je jedným z mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré je možné podať iba proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená (§ 368 Trestného poriadku). Dovolacie konanie je výlučne návrhovým konaním, a preto sa Najvyšší súd Slovenskej republiky stáva dovolacím súdom až podaním dovolania. Z týchto dôvodov najvyšší súd nie je oprávnený pred podaním dovolania robiť akékoľvek úkony súvisiace s dovolacím konaním; preto ani nemôže v tomto čase ustanoviť obvinenému obhajcu. Ustanovenie § 373 ods. 1 Trestného poriadku je lex specialis vo vzťahu k ustanoveniu § 40 ods. 1 Trestného poriadku, a preto je povinnosťou obvineného v prípade, ak chce dovolanie podať, aby si na tento procesný úkon obhajcu zvolil (pozri rozhodnutie R 1/2010). Použitie ustanovenia § 40 ods. 1 Trestného poriadku by (s poukazom na ustanovenie § 373 ods. 2 a ods. 5 Trestného poriadku) prichádzalo do úvahy len v prípade, ak by dovolanie podal minister spravodlivosti alebo generálny prokurátor a obvinený by si obhajcu nezvolil.

Najvyšší súd reflektuje rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky týkajúcu sa práva na obligatórne právne zastúpenie dovolateľa v dovolacom konaní - najmä rozhodnutia - sp. zn: II. ÚS 210/09, II. ÚS 343/2010, IV. ÚS 305/2009, III. ÚS 79/2010. Z uvedených rozhodnutí v podstate vyplýva, že zmyslom a účelom inštitútu obligatórneho zastúpenia dovolateľa advokátom v dovolacom konaní je poskytnúť dovolateľovi kvalifikovanú právnu pomoc v záujme efektívnej a účinnej ochrany jeho práv v súvislosti s jeho oprávnením podať dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, a to aj a najmä vzhľadom na skutočnosť, že predmetom dovolacieho konania sú spravidla obzvlášť závažné a zložité odborné právne otázky, ktorých kvalifikované odborné zvládnutie je v príčinnej súvislosti so záväzkom na zabezpečenie efektívnej obhajoby účastníka. Toto právo nemožno účastníkovi odňať reštriktívnym výkladom, napr. § 373 ods. 1 Trestného poriadku, čo by malo za následok porušenie jeho základných práv a slobôd.

V danom prípade súd prvého stupňa vyzval obvineného, aby si obhajcu zvolil alebo preukázal v určenej lehote nedostatok prostriedkov na úhradu trov obhajoby s tým, že ak ich preukáže, bude mu obhajca ustanovený. Obvinený však v určenej lehote nereagoval na výzvu súdu prvého stupňa.

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 372 alebo § 373 ani po postupe podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku.

Keďže obvinený W. N. nepodal dovolanie prostredníctvom obhajcu a na výzvu súdu prvého stupňa nereagoval, najvyššiemu súdu neostávalo iné, než jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí bez

preskúmania vecí podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku odmietnuť.

Najvyšší súd považuje za potrebné poznamenať, že každá strana konania má v trestnom konaní nielen práva ale aj povinnosti, ktoré je potrebné splniť, ak chce uplatniť prostriedky trestného práva. To predpokladá, že strana konania sa v rámci svojich povinností aj sama stará o svoje práva (*vigilantibus iura*), a ak svoju starostlivosť zanedbá (v tomto prípade stačilo reagovať na výzvu okresného súdu), potom sa nemôže právne účinne domáhať na dovolacom súde ochrany svojich práv, keďže sám sa o tieto dostatočne nestaral.

K výkladu ustanovenia § 379 ods. 1 Trestného poriadku a § 373 ods. 4 Trestného poriadku najvyšší súd uvádza.

Trestný poriadok v ustanoveniach § 373 ods. 1, ods. 2 výslovne rozlišuje medzi povinnosťou obvineného a osoby uvedenej v § 369 ods. 5 Trestného poriadku podať dovolanie prostredníctvom obhajcu a povinnosťou obvineného byť v konaní o dovolaní zastúpený obhajcom.

Postup dovolacieho súdu v zmysle § 379 ods. 1 Trestného poriadku a podľa § 373 ods. 4 Trestného poriadku sa nevzťahuje na situáciu, keď obvinený resp. osoba uvedená v § 369 ods. 5 Trestného poriadku podali dovolanie sami - nie prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku) a lehota určená súdom, ktorý rozhodol vo veci v prvom stupni, na odstránenie tohto nedostatku podľa § 373 ods. 3 Trestného poriadku márne uplynula.

Postup dovolacieho súdu v zmysle § 379 ods. 1 Trestného poriadku a podľa § 373 ods. 4 Trestného poriadku sa vzťahuje len na situáciu predpokladanú v ustanovení § 373 ods. 2 Trestného poriadku, keď obvinený resp. osoba uvedená v § 369 ods. 5 Trestného poriadku síce podali dovolanie prostredníctvom obhajcu, ale splnomocnenie obhajcu po predložení veci dovolaciemu súdu zaniklo

- bolo vymedzené len na podanie dovolania nie aj na konanie o ňom,
- obhajca vypovedal plnú moc,
- obhajca nemôže vo veci ďalej konať (napr. zomrel).

V takom prípade dovolací súd po márnom uplynutí lehoty určenej (dovolacím súdom podľa § 373 ods. 4 Trestného poriadku) na odstránenie tohto nedostatku sám ustanoví obvinenému obhajcu per analogiam v zmysle § 373 ods. 5 Trestného poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.